

Sygn. akt IV CSK 527/16

POSTANOWIENIE

Dnia 28 lutego 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Monika Koba

w sprawie z powództwa P. Spółki Akcyjnej w W.

przeciwko W. N.

o zapłatę,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 28 lutego 2017 r.,

na skutek skargi kasacyjnej pozwanego

od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)

z dnia 31 marca 2016 r., sygn. akt V ACa (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Sąd Najwyższy w ramach przedsądu bada tylko wskazane w skardze kasacyjnej okoliczności uzasadniające jej przyjęcie do rozpoznania, a nie podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie. Cel wymagania określonego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być osiągnięty tylko przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek o charakterze publicznoprawnym, które będą mogły stanowić podstawę oceny skargi kasacyjnej pod kątem przyjęcia jej do rozpoznania.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący oparł na przesłance uregulowanej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

Oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na przesłance wymienionej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. wymaga wykazania niewątpliwej, widocznej *prima facie*, bez konieczności głębszej analizy, sprzeczności orzeczenia z zasadniczymi i nie podlegającymi różnej wykładni przepisami albo jego wydania w wyniku oczywiście błędnej, widocznej bez głębszej analizy prawniczej wykładni lub niewłaściwego zastosowania prawa. Natomiast skarżący przedstawiając, jako okoliczność uzasadniającą rozpoznanie skargi kasacyjnej „oczywiste naruszenie prawa” powinien wykazać kwalifikowany charakter tego naruszenia (por. m.in.: postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 8 marca 2002 r., I PKN 341/01, OSNP 2004, nr 6, poz. 100, z dnia 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004, nr 3, poz. 49, z dnia 8 marca 2002 r., I PKN 341/01, OSNP 2004, nr 6, poz. 100; z dnia 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004, nr 3, poz. 49.).

Oczywistej zasadności skargi skarżący upatrywał w niesprawiedliwym, jego zdaniem orzeczeniu, które opiera się na bezkrytycznie stosowanej zasadzie związania sądu cywilnego wyrokiem karnym oraz nie uwzględnia okoliczności zdarzenia i skutków wydanego rozstrzygnięcia z perspektywy sytuacji materialnej pozwanego.

Skonfrontowanie rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji z uzasadnieniem wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie pozwala na stwierdzenie, by skarga kasacyjna była oczywiście uzasadniona we wskazanym w orzecznictwie Sądu Najwyższego rozumieniu tego pojęcia. Natomiast zapoznanie się z lakonicznym uzasadnieniem wniosku nie pozwala na stwierdzenie, by doszło do widocznego od razu, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez głębszych analiz, kwalifikowanego naruszenia prawa, w wyniku, którego, zapadło orzeczenie oczywiście wadliwe.

Nie sposób przyjąć, by zaskarżone orzeczenie cechowało się oczywistą wadliwością, skoro w orzecznictwie i doktrynie utrwalony jest pogląd, iż związanie prawomocnym wyrokiem karnym dotyczy osoby sprawcy, czynu przypisanego oskarżonemu i przedmiotu przestępstwa. Skazanie za przestępstwo umyślne wyłącza, w świetle art. 11 k.p.c., możliwość ustalenia przez sąd w sprawie cywilnej braku umyślności działania sprawcy, natomiast skazanie za przestępstwo nieumyślne nie wyłącza ustalenia, że sprawca działał umyślnie (zob. m. in. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 20 stycznia 1984 r., III CZP 71/83, OSNC 1984, nr 8, poz. 133; wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 29 czerwca 2016 r., III CSK 267/15, nie publ.; z dnia 2 lutego 2012 r., II CSK 330/11, nie publ.; z dnia 5 grudnia 2008 r., III CSK 191/08, OSP 2010, nr 1, poz. 2; z dnia 10 kwietnia 1981 r., IV CR 101/81, nie publ.). Konstruowanie przez pozwanego oczywistej zasadności skargi na negowaniu skutków prawomocnego wyroku skazującego, nie dostarcza argumentów wspierających stanowisko skarżącego.

Decydujące znaczenie dla rozstrzygnięcia, czy w okolicznościach konkretnego wypadku występuje nadużycie prawa, ma nie odczucie strony podnoszącej zarzut z art. 5, lecz ocena tego wypadku dokonana przez sąd. Unormowanie art. 5 k.c. ma charakter całkowicie wyjątkowy, przełamuje, bowiem zasadę, że wszystkie prawa podmiotowe korzystają z ochrony prawnej. Jej odmowa musi być, zatem uzasadniona faktem zachodzenia okoliczności rażących i nieakceptowanych ze względów aksjologicznych ewentualnie teleologicznych. Ponadto stosowanie klauzuli generalnej z art. 5 k.c. pozostaje domeną sądów *meriti*, a Sąd Najwyższy w postępowaniu kasacyjnym, mógłby zakwestionować oceny tych sądów, gdyby były rażąco błędne i krzywdzące.

Stosowanie art. 5 k.c. znajduje uzasadnienie w sytuacjach, gdy wydane rozstrzygnięcie, mimo że zgodne z prawem, musiałoby jednocześnie zostać negatywnie ocenione na podstawie norm pozaprawnych, regulujących zasady moralne funkcjonujące w społeczeństwie. Przyjęcie przez Sąd Apelacyjny, iż pozwany skazany prawomocnym wyrokiem karnym za umyślne naruszenie zasad ruchu drogowego, przez co doprowadził nieumyślnie do śmierci człowieka, prowadząc dodatkowo ciągnik rolniczy bez wymaganych uprawnień, nie może skutecznie odwołać się w sporze z ubezpieczycielem, który wypłacił osobom uprawnionym należne im świadczenia na regulację art. 5 k.c., nie może być kwalifikowane, jako oczywiste naruszenie prawa. Natomiast zbyt szerokie i liberalne stosowanie konstrukcji nadużycia prawa, którą postuluje skarżący we wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania, musi prowadzić do podważenia pewności obrotu (zob. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 24 kwietnia 1997 r., II CKN 119/97, OSP 1998, nr 1, poz. 3 i z dnia 20 lipca 2006 r., V CSK 115/2006, nie publ.).

Z przytoczonych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, nie znajdując też okoliczności, które w ramach przedsądu jest obowiązany brać pod uwagę z urzędu.

aj

l.n